

En branschståndpunkt om jämförpris vid köp av livförsäkringsprodukter av sparandetyper

Svensk Försäkrings styrelse beslutade den 10 juni 2015 följande branschståndpunkt i rubricerade ärende.

1. Allmänt om jämförpris

Vid köp av livförsäkringsprodukter av sparandetyper finns det starkt intresse från konsumenternas sida att kunna jämföra priset mellan olika försäkringar. Svensk Försäkring tillsatte därför i juni 2014 en extern expertgrupp med uppdrag att ta fram förslag till bland annat sådana nyckeltal. I sin rapport "Konsumentanpassade nyckeltal" som presenterades den 29 april 2015¹ föreslog expertgruppen ett särskilt *jämförpris* vid köp av livförsäkring. Arbetet ska också ses i ljuset av det så kallade Norman-belopp som finns på fondområdet.

Vid kostnadsjämförelser mellan livförsäkringsprodukter av sparandetyper tillkommer dock att jämförelser måste göras mellan olika former av försäkringsprodukter – traditionell livförsäkring och fondförsäkring – vilket innebär särskilda svårigheter med tanke på skillnaderna i utformningen av dessa försäkringstyper och i de olika försäkringsbolagens tillgångsportföljer. Det är även angeläget att det inte via jämförpriset skapas snedvridningar i förhållande till olika bolags placeringsstrategier.

Svensk Försäkring stödjer och vill bidra till att det tas fram en modell för beräkning av ett jämförpris för livförsäkring som är så rättvisande som möjligt och därmed skapar bästa konsumentnytta. Det bör som ett första steg finnas en möjlighet för konsumenten att göra en individualiserad beräkning av jämförpriset med hjälp av en räknesnurra. En sådan räknesnurra ska även kompletteras med ett standardiserat jämförpris.

Jämförpriset bör tjäna som en kostnadsjämförelse mellan olika försäkringar och ange skillnaden mellan å ena sidan det nuvärdesberäknade belopp som kan antas komma att betalas ut från försäkringen när hänsyn har tagits till avgifter och kostnader samt utebliven avkastning till följd av dessa avgifter och kostnader, och å andra sidan det nuvärdesberäknade belopp som skulle ha betalats ut från försäkringen om den inte hade belastats av dessa avgifter och kostnader.

I syfte att ge konsumenten en fullständig bild av försäkringen och öka transparensen bör jämförpriset även sättas i sitt sammanhang genom att det presenteras tillsammans med kvalitativ information om försäkringens innehåll i övrigt. Detta innebär bland annat att jämförpriset på ett lämpligt sätt bör kopplas till upplysningar om avkastningens betydelse för det slutliga utbetalningsbeloppet från försäkringen.

¹ <http://www.svenskforsakring.se/Huvudmeny/Press/#/documents/konsumentanpassade-nyckeltal-foerslag-fraan-den-oberoende-expertgruppen-45551>

2. Insamling och presentation av jämförpris

- Konsumenternas Försäkringsbyrå (KFB) bör hantera insamling och presentation av jämförpriset samt samordningen med den kvalitativa informationen om försäkringens innehåll.
- En viktig komponent när det gäller informationen om försäkringens innehåll är att det tydligt framgår att avkastningen är relaterad till bland annat vilka tillgångslag som förvaltas inom ramen för försäkringen.
- Själva presentationen av jämförpriset bör ske via en av KFB framtagen räknesnurra.
- I räknesnuran bör det beaktas vilket produktområde som avses, dvs. om produkten erbjuds inom ramen för exempelvis privat pensions- eller kapitalförsäkring eller inom en kollektivavtalad tjänstepensionsplan.
- Innebörden av jämförpriset och de olika posterna i räknesnuran bör förklaras för konsumenten på ett tydligt sätt. När det gäller de fasta antagandena bör det särskilt framgå att dessa grundar sig på en prognosstandard.
- Svensk Försäkrings medlemmar ska bistå KFB med de uppgifter som krävs för att konsumenterna ska kunna göra en beräkning med hjälp av räknesnuran.
- Svensk Försäkrings medlemmar står även till förfogande för att bistå KFB vid framtagandet av räknesnuran.
- Svensk Försäkrings medlemmar ska bidra till att räknesnuran och ett kommande standardiserat jämförpris används och sprids.

3. Uppgifter i räknesnuran

Följande modell skulle kunna beaktas som en utgångspunkt för utformningen av räknesnuran. Förbättringar under arbetets gång bör givetvis kunna övervägas.

- Följande information bör kunna matas in av konsumenten i räknesnuran:
 - Ålder när sparandet påbörjas
 - Premie som periodisk inbetalning per månad eller år eller som engångspremie
 - Spartid
 - Utbetalningstid
 - Valt produktområde
 - Vald produkt
- Fasta antaganden i räknesnuran om nominell avkastning, prognosränta, avkastningsskatt och inflation bör vara i enlighet med den så kallade prognosstandard.²

² Svensk Försäkrings Rekommendation om användning av Standard för pensionsprognoser, se: <http://www.svenskforsakring.se/Huvudmeny/Branschsamarbete/Rekommendationer/Undersidor/Rekommendation-om-anvandning-av-Standard-for-pensionsprognoser/>

- Följande avgifter som rapporterats in till KFB av försäkringsbolagen bör inkluderas i räknesciffran, utifrån konsumentens val av försäkringsbolag, produktområde, produkt och (vid fond- och depåförsäkring) fondalternativ:
 - Samtliga administrativa avgifter, uppdelade i fasta och rörliga avgifter
 - Engångsavgifter
 - Avgifter som tas ut av annan än försäkringsbolaget men är obligatoriska vid tecknandet av försäkringen
- Följande kapitalförvaltningskostnader som rapporterats in till KFB av försäkringsbolagen bör inkluderas i räknesciffran, utifrån konsumentens val av försäkringsbolag, produktområde, produkt och (vid fond- och depåförsäkring) fondalternativ:
 - För *traditionell livförsäkring* (ej depåförsäkring): interna och externa kostnader som kan hänföras till kapitalförvaltningen och som belastar den aktuella produkten, såvida de inte beaktas inom ramen för avgifter
 - För *fond- och depåförsäkring*: fondavgifter och övriga kostnader för fondförvaltningen om konsumenten valt en specifik fond, i andra fall en genomsnittlig Årlig avgift, där genomsnittet är viktat utifrån faktiska volymer för den relevanta produktkategorin i försäkringsbolaget

4. Försäkringsbolagens beräkning av avgifter och kostnader

Följande modell ska användas som utgångspunkt för beräkningen av de avgifter och kostnader som försäkringsbolagen ska rapportera in till KFB.

- Allmänt om beräkning av avgifter och kostnader: Beräkningarna ska ske på produktnivå om avgifterna och/eller kostnaderna är olika för olika produkter, annars kan de ske på kollektiv nivå. De ska beräknas som en procentsats med två decimaler på de genomsnittliga försäkringstillgångarna.
- Avgifter: Samtliga administrativa avgifter som är förknippade med försäkringsprodukten ska tas med. Här ingår både rörliga och fasta avgifter, liksom både engångsavgifter och löpande avgifter samt avgifter som tas ut av annan än försäkringsföretaget men är obligatoriska vid tecknandet av försäkringen. För prognosen över framtida avgifter ska hänsyn tas till om produkten har villkor som innebär att avgiftsstrukturen kan komma att ändras. Detta kan ske t.ex. vid obligatoriskt byte från fondförsäkring till traditionell försäkring innan försäkringen börjar betalas ut. Avgifter som kopplas till ändringar av försäkringen på försäkringstagarens initiativ ska dock inte tas med i beräkningen. Hänsyn får tas till avgifter som enligt försäkringsvillkor eller fondbestämmelser ändras med tiden eller i takt med att försäkringskapitalet växer.
- Kapitalförvaltningskostnader (traditionell livförsäkring): Alla relevanta och materiella interna och externa kostnader som är hänförliga till kapitalförvaltningen och som belastar den aktuella försäkringsprodukten ska ingå i beräkningen, såvida de inte redan ingår i jämförpriset som någon annan form av avgift eller kostnad.

- Kapitalförvaltningskostnader (fond- och depåförsäkring): Följande kostnader ska ingå i beräkningen:
 - Om konsumenten inte har valt en specifik fond, fondavgiften definieras som en genomsnittlig Årlig avgift, där genomsnittet är viktat utifrån faktiska volymer för den relevanta produktkategorin i försäkringsbolaget. Andra metoder kan dock övervägas i det fortsatta arbetet.
 - Resultatavgift beräknad som ett genomsnitt av de senaste fem åren, eller sedan start för nystartade fonder, där genomsnittet är viktat utifrån faktiska volymer i försäkringsbolaget.
 - Köp- och säljavgifter för fonder beräknade som om den kapitalvägda genomsnittsportföljen köps en gång utan att några fondbyten sker därefter.
 - Valutaväxlingsavgifter vid köp av fondandelar utställda i annan valuta än SEK, beräknade som om försäkringskapitalet placeras i den genomsnittliga portföljen med de valutaväxlingar som behövs vid ett tillfälle och inga fondbyten sker därefter.

Beräkningen bör inte inkludera rabatter på förvaltningsavgifter från fondbolagen eller andra leverantörer om dessa rabatter direkt tillfaller kunderna. Transaktionskostnader i fonderna ska inte heller inkluderas.